

Dames en heren,
Mevrouw de Minister, beste burgemeesters en schepenen,

Van harte welkom op dit slotevent ter gelegenheid van 30 jaar De Schakel. Een feestelijk moment, maar ook een jubileum met een zwart randje. In de ideale wereld was onze werking niet meer nodig, omdat armoede al lang is uitgebannen.

Helaas, de realiteit ziet er anders uit. Armoedecijfers blijven weliswaar vrij stabiel, maar onder de waterlijn zit heel veel beweging.

- Dat wij in De Schakel, na 30 jaar, nog altijd mensen over de vloer krijgen die in armoede leven, is natuurlijk geen reden om te feesten.
- Dat er vandaag steeds meer mensen de vraag stellen naar een voedselpakket is schrijnend.
- Dat zoveel mensen in een welvarende regio uitgesloten zijn van basisrechten, zoals betaalbaar en kwalitatief wonen, werk, een menswaardig inkomen, kansen in het onderwijs, goede gezondheidszorg, recht op ontspanning, cultuur en vrije tijd. Dat is en blijft onrechtvaardig.
- Dat zoveel bezoekers eenzaam zijn, het gevoel hebben dat zij er minder toe doen, zich schamen of schuldig voelen over hun situatie, stemt ons verre van feestelijk.

Armoede is en blijft een onrecht. En toch willen we op dit slotevent terugblikken op onze realisaties. Bovendien zetten wij vandaag de kers op de taart met enkele gerenommeerde sprekers die – elk vanuit een eigen invalshoek – het belang van armoedebestrijding mee in de verf zetten.

Even een terugblik op een aantal mijlpalen in 30 jaar De Schakel

Het afgelopen jaar vierden we het jarenlange engagement en de onvermoeibare inzet van onze vrijwilligers, met tal van activiteiten voor zowel vrijwilligers als bezoekers. Vandaag blikken wij graag terug op enkele hoogtepunten:

In **1993** organiseerden Mia Goos (Welzijnsschakels vzw), Angèle Willaert (inwoner van Liezele en ervaringsdeskundige in armoede) en Paul Van Den Bergh (inwoner van Puurs) een gespreksavond over armoede, waarmee ze de basis leggen voor de vzw Welzijnsschakel Puurs of beter bekend als De Schakel. Ze beginnen ook te zoeken naar een geschikt pand.

In **1994** wordt De Schakel opgericht en met Pukema geopend. Het nieuwe pand aan de Begijnhofstraat in Puurs biedt een kringloopwinkel voor textiel en een ontmoetingsruimte. Tegelijkertijd opent Oxfam Wereldwinkel Puurs een winkel in hetzelfde pand.

1994 is ook het jaar waarin het Algemeen Verslag van de Armoede (AVA) verschijnt, een belangrijk document dat voor het eerst een stem geeft aan mensen in armoede zelf. De dialoogmethode, waarin mensen in armoede hun ervaringen delen, krijgt een centrale plaats.

Angèle Willaert was actief betrokken bij het tot stand komen van het AVA en wij volgden de verdere ontwikkelingen via het toenmalige Vlaams Forum Armoedebestrijding. Het AVA leidt uiteindelijk tot een grote verandering in het armoedebelief en legt de basis voor het latere armoededecreet.

Tussen **1997** en **2002** verhuizen we twee keer:

- in **1997** van de Begijnhofstraat naar de Palingstraat, dan nog samen met Oxfam Wereldwinkel;
- in **2002** naar ons eigen pand in Stationsstraat 1. Na aankoop is hier hard gewerkt door vrijwilligers om het om te toveren tot de locatie met de karakteristieke gele gevel. Herken je hem op je uitnodiging en achter mij?

Al deze jaren blijven wij op verschillende manieren vorm te geven aan armoedebestrijding, zowel in de samenwerking met mensen in armoede zelf als door het geven van signalen, samenwerken met Welzijnsschakels en Welzijnszorg rond een aantal inhoudelijke thema's.

In **2003** wordt het armoededecreet goedgekeurd en wordt De Schakel Puurs erkend en gesubsidieerd als kleine 'vereniging waar armen het woord nemen'. Voldoen aan zes belangrijke criteria is essentieel, met voorop het belang van de stem van mensen in armoede zelf. De samenwerking met het Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen (later Netwerk tegen Armoede) wordt uitgebouwd.

Maar in **2007** verliest De Schakel zijn subsidie, omdat er, zonder medewerker, onvoldoende zichtbare structurele inzet was voor armoedebestrijding.

Dankzij de steun van Welzijnsschakels vzw en de Lionsclub Klein-Brabant-Vaartland overbruggen we dit moeilijke jaar. In de aanloop naar een hernieuwde erkenning werven we een deeltijdse themawerker aan. We ontwikkelen een eerste project, Ons cultUURtje waarmee we in **2008** opnieuw erkenning en subsidiëring verkrijgen.

Na enkele korte contracten komt Chris Van de Vreken in april **2009** in dienst, dit jaar ook al 15 jaar. Hiermee zetten we de uitwerking van diverse projecten en dossiers in gang, waarbij de stem van mensen in armoede centraal staat.

Er is nog zoveel meer te vertellen, maar misschien herinneren jullie zich nog volgende verwezenlijkingen.

- *Wegwijzer naar een betere mobiliteit, nog altijd actueel*
- *OmARMen - cultuurparticipatie*
- *Puzzelen aan betere dienstverlening a.h.v. improvisatietheater*
- *Thuis in de bib*

- *Zorgen over morgen. Onze Inspiratiegids rond levenseindezorg voor mensen in armoede*
- *Kracht en kwetsbaarheid: een project met digitale verhalen van mensen in armoede*
- *Zuurstof, met een foto-expo en bijhorende podcast en gesprekstafels met lokale vrijetijdsaanbieders over het recht op vrije tijd en de drempels waar mensen in armoede tegenaan botsen*

Denk ook aan de jaarlijkse sobere maaltijd, voorstellingen, inleefweek tegen armoede in het kader van 17 oktober, internationale dag van verzet tegen armoede en uitsluiting, die we organiseren samen met de gemeenten PSA en Bornem

In de loop der jaren kwamen er steeds meer laagdrempelige initiatieven bij, dankzij de inzet van de vrijwilligers, met en zonder armoede-ervaring. Alle activiteiten zijn gericht op de noden van mensen in armoede waaronder uitstappen, computerlessen, voedselhulp, individuele steun, vakanties aan zee, de Samentuin, zomerfeesten, wandelingen, een bibliotheekclub en samen lezen.

Een hoogtepunt kwam in **2019**, toen we voor het 25-jarig bestaan van De Schakel de Prijs Armoede Uitsluiten van Welzijnzorg ontvingen uit handen van Koning Filip.

Maar corona dwingt ons in **2020** onze werking aan te passen. We concentreren ons tijdelijk op voedselhulp, en enkele activiteiten in kleine groep in de Pop-Up op het Dorpshart. Dit heeft een impact op het welzijn van de bezoekers, hun gevoel van verbondenheid en het zich thuis voelen.

Gelukkig kunnen we in **2022** terugkeren naar ons huisje in de Stationsstraat en hervatten we onze themawerking en andere activiteiten beetje bij beetje.

Na de zware coronatijd hebben mensen in armoede behoefte aan deelname aan vrijetijdsactiviteiten. Dit vormt de basis voor ons **Project Zuurstof**, een fototentoonstelling en podcast, tot voor kort eerst opgesteld in Bornem en daarna Puurs-Sint-Amunds. Wij gingen hierover met verschillende partners in dialoog.

Armoedebestrijding vraagt om een multifocale bril

Laat het duidelijk zijn: van bij de start werken wij aan verbinding, door mensen samen te brengen. Zorgen dat basisbehoeften vervuld zijn, is daarbij een eerste en noodzakelijke stap. Activiteiten organiseren en kansen bieden tot ontmoeting en solidariteit tussen mensen met en zonder armoede-ervaring is eveneens een noodzakelijke voorwaarde. Net als een veilige en vertrouwde plek bieden waar mensen kansen krijgen en sterker en weerbaarder kunnen worden.

Maar daar mag het niet bij blijven!!!

Wij benoemen het wel eens 'kort door de bocht', wij zijn geen socio-culturele vereniging! Onze ontmoetingsruimte, de kringloopwinkel, de vele activiteiten die we aanbieden zijn geen doel, maar een middel. Een middel om werk te maken van onze kernopdracht: mensen in armoede het woord geven! Een beroep doen op hun ervaringskennis om in gesprek te gaan met diensten en beleid. Om op die manier concrete veranderingen op gang te trekken waar mensen in armoede echt beter van worden.

Als Welzijnsschakel en Vereniging waar Armen het woord nemen is De Schakel immers een proeftuin van samenleven tussen mensen met uiteenlopende achtergrond. De nadruk ligt al 30 jaar op *'SAMEN werken tegen armoede en uitsluiting, de zwaksten betrekken en een volwaardige plaats geven. Niet alleen in De Schakel zelf, maar ook in de samenleving.'*

Kwetsbare mensen evolueren in De Schakel tot vrijwilliger, werken mee in de kringloopwinkel of onthaalruimte, maar wisselen ook ervaringen uit, gaan in gesprek met diensten en beleids mensen, geven mee vorming over wat het betekent om in armoede te leven en geconfronteerd te worden met *'het donkere pallet dat armoede heet: problemen rond wonen en werk, beperkte mobiliteit, onvoldoende toegang tot zorg, te laag inkomen en schulden, gezondheidsproblemen, zorgen om de kinderen en kleinkinderen, ...'*

Mensen met én zonder armoede-ervaring werken in De Schakel samen naar hetzelfde doel: het onrecht dat armoede is bannen uit onze samenleving door een concreet en effectief armoedebeleid.

Te veel mensen blijven ondanks alles bijziend, ook sommige hulpverleners en beleids makers. Als ze kijken naar oorzaken van armoede en mogelijke oplossingen, zien ze enkel de mens in armoede die vlak voor hun neus staat. Wij pleiten echter voor een multifocale bril om naar armoede te kijken. Dat geeft een ander perspectief! Kijk verder dan de individuele mens. Zie ook het hele maatschappelijke landschap rondom hen. Kijk naar de ganse samenleving. Pas dan zie je een scherp totaalbeeld met veel meer details. Pas dan zie je wat er anders en beter kan, ook voor mensen in armoede. Pas dan kan je werk maken van echte armoedebestrijding!

Zoeken naar partners

Willen we daadwerkelijk verandering realiseren, dan kunnen we dat niet alleen. Daarom zoeken we continu naar samenwerking en overleg. Daarom willen we krachten bundelen met zo veel mogelijk mensen, diensten en beleid. Soms zijn we de luis in de pels, meestal werken we samen op een constructieve en opbouwende manier. En dat loont: we merken dat De Schakel intussen als een volwaardige partner erkend wordt binnen onze lokale gemeenschap. En ook daarbuiten.

We zijn een aanspreekpunt voor diensten en overlegorganen. We werken samen met de Eerstelijnszone, mutualiteiten, CAW, OCMW, vrijetijdsaanbieders, huisvestingsmaatschappij, CLB, maken deel uit van de Lokale Netwerken Vrijtijdsparticipatie, ...

We mogen zeker de jarenlange samenwerking met Lions Club niet vergeten. Zij hebben ons altijd gesteund hebben om structureel in te zetten op armoedebestrijding en doen dit ook vandaag bij de organisatie van dit event.

Door onze erkenning als Vereniging waar armen het woord nemen, via het Netwerk tegen Armoede en Welzijnsschakels vind ons lokaal beleidswerk ook zijn weg naar bovenlokale beleidstafels.

Wat ons, en hopelijk ook jullie duidelijk wordt uit het verhaal:

Met vrijwilligerswerk alleen komen we er niet.

Met noodhulp alleen komen we er niet.

Als kleine armoedevereniging alleen komen we er niet.

Armoedebestrijding is een gedeelde verantwoordelijkheid en iedereen heeft daarin zijn of haar rol te spelen! Niemand kan hierbij beter vertellen wat armoede betekent, dan de mensen die armoede dag in dag uit ervaren. Vooral zij kunnen inzicht geven in een complex probleem zoals armoede.